

World Watch List – en presentasjon

Stig Magne Heitmann

Faglig leder, Åpne Dører (Open Doors Norway)

stigh@od.org

Innledning

Hva er verst: Ti drept i en terrorhandling eller millioner forfulgt gjennom et helt liv – og gjennom generasjoner? Det finnes selvsagt ikke bare ett svar på det spørsmålet. Én terrorhandling kan ramme en familie og en kirke på en dramatisk måte. Den skaper dyp frykt både blant dem som direkte berøres og dem som indirekte berøres. Like fullt, det er ikke denne type forfølgelse som alltid er den vanskeligste.

Når det skjer en terrorhandling, som for eksempel mot en minibuss full av kristne kvinner, ungdommer og barn på vei til et kloster i det sørlige i Egypt for å be, skaper det global medieomtale, sjokk, sorg og sinne. Det samme skjer når islamske jihadister sprenger en bombe i en kirke i Pakistan, eller terrorgruppen Boko Haram bortfører hundrevis av kristne skolejenter i Nigeria, tvangskonverterer dem til islam og gjør dem til «hustruer» og sex-slaver.

Men når en ser det store bildet av forfølgelse mot kristne, slik Åpne Dørers *World Watch List* (WWL) tydeliggjør årlig, kan en konkludere med at de fleste forfølgere ser det mer tjenlig å diskriminere og trakassere millioner av kristne på ulike måter gjennom hele livet fremfor å drepe et visst antall i enkelte terrorhandlinger. Hele 215 millioner kristne opplever forfølgelse i en eller annen form i de 50 landene som er med på WWL.

Terror og drap

Store terrorangrep blir brukt av enkelte grupper, som IS og Boko Haram, for å

skape oppmerksomhet og frykt. Jo mer spektakulært angrepet er og jo større konsekvenser det får, jo mer medieoppmerksomhet får det nasjonalt og internasjonalt. Det samme kan sies om graden av frykt. Og det er nettopp hensikten.

Men terror og drap gir langt fra hele bildet av forfølgelse. En ensidig oppmerksomhet omkring dette fenomenet gir ikke et sant bilde av hvordan forfulgte kristne opplever det. Presset, diskrimineringen og trakasseringen de opplever daglig på nær sagt alle livets områder, kjennes ofte enda verre. Dette anskueliggjøres på WWL.

Det er *én kolonne for vold*. Den dekker alle typer vold; fysiske angrep og drap på enkeltpersoner eller grupper, henrettelser av kristne ledere og ødeleggelse av kirker, kristnes hjem og kristne landsbyer og bydeler.

Forfulgt hele livet

Men det er *fem kolonner for andre typer forfølgelse*. Den første handler om hva enkeltkristne kan oppleve av forfølgelse fra egen familie, i arbeidslivet, fra etniske og religiøse og politiske grupper, i rettsvesenet og fra myndighetene. Ikke minst vil de som vender seg bort fra den tradisjonelle religionen som majoriteten tror på, som islam, hinduisme og buddhisme, og blir kristne, risikere alle former for og grader av forfølgelse.

Den neste kategorien handler om hva kristne familier omgitt av tilhengere av majoritetsreligionen opplever av utestengelse, diskriminering og fordrivelse.

Forfølgelsen kristne minoriteter opple-

ver i et lokalsamfunn er den tredje kategorien. Det omfatter også arbeidsliv, helse, utdanning, det lokale liv og vanlige rettigheter.

Den fjerde kategorien forfølgelse handler om nasjonale myndigheters behandling av kristne. Det omfatter rettigheter og lovgivning, rettssystemet, retten til å velge sin tro og å utøve den alene og sammen med andre, privat og offentlig (jfr. FNs Menneskerettighetserklæring artikkel 18). Kategori tre og fire omfatter diskriminering på mange nivåer fra stamme, klan, religiøse ledere og fellesskap, politi, rettsvesen og myndigheter, både lokalt og nasjonalt. Politi og myndigheter er ofte på parti med forfølgerne. En utbredt form for forfølgelse er sosial og økonomisk diskriminering. Kristne i hundretusentall betraktes som og holdes som slaver. Særlig er kristne kvinner og jenter utsatt for overgrep.

Den femte kategorien handler om forfølgelse av kirken, særlig små og uregistrerte grupper. I enkelte tilfeller kan en oppleve at politiske myndigheter samarbeider med eller bruker tradisjonelle, nasjonale majoritetskirker i forfølgelsen av mindre kristne samfunn. De nasjonale kirkene betraktes som – og betrakter seg ofte selv som – det eneste legitime uttrykk for sann kristendom. Andre kirker karakteriseres som ”sekte” inspirert fra utlandet og vurderes som trusler.

Vi hører ikke i dag om mange kristne ledere i Iran som henrettes. Det var annerledes på begynnelsen av 1990-tallet. Men nå er alle kirkebygg stengt. Kristne må møtes i husmenigheter som vi like gjerne kan kalle undergrunnskirker. Myndighetenes overvåkingssystem er allesteds nærværende. Enhver husmenighet står i fare for å bli raidet. Ethvert medlem står i fare for å bli arrestert og truet til å vende tilbake til islam. Om de ikke vender tilba-

ke, er det sannsynlig at de vil diskrimineres innen utdanning og yrkesliv. Enhver husmenighetsleder står i fare for å bli dømt som en risiko mot den sjiaislamske nasjonens sikkerhet.

Religiøs nasjonalisme, som radikal hinduistisk ideologi (hindutva) i India, gjør livet svært vanskelig for fattige kristne med lavkaste- og kasteløs bakgrunn. Forfølgelsen av kristne i India er radikal og til dels svært voldelig, og den tiltar i styrke.

Forfulgt i generasjoner

Kirken i Egypt, den koptiske kirke, har levd med forfølgelse fra den ble grunnlagt for nær 2000 år siden. Den er en martyrkirke, men kirken i Egypt vitner om at den kan overleve forfølgelse i generasjon etter generasjon. Den har et stort antall martyrer i hver generasjon, men den er ikke knekket.

Blant kristne i Pakistan tilhører et lite mindretall den økonomiske middelklassen, men det store flertallet er svært fattige. Mange er analfabeter og har de desidert dårligste jobbene der de behandles som slaver. De trakasseres og diskrimineres på alle tenkelige måter.

Rettsvesenet klarer ikke eller er ikke motivert for å hjelpe dem. Blasfemilovgivningen og praktiseringen av denne utgjør en særlig trussel for religiøse minoriteter i landet.

Én annen ting som gir et dystert bilde av forfølgelsen i Pakistan, er bortførelsen av kristne kvinner og jenter. I gjennomsnitt bortføres to kristne jenter og unge kvinner av muslimske menn hver dag. Regelen er at de blir voldtatt, tvangskonvertert og tvangsgiftet. Det er sjelden de blir gjenforent med sine kristne familier, og like sjelden blir overgriperne rettsforfulgt. Det samme fenomenet gjør seg gjeldende i Egypt og andre land. I Egypt skjer det på en organisert måte. Fortvilelsen til

de kristne familiene og samfunnene som blir berørt, er ubeskrivelig.

Fra Japans okkupasjon av Korea har kristne blitt truet med utryddelse. Etter at Kim Il-Sung kom til makten i Nord-Korea ble det enda vanskeligere. Det kan være identisk med dødsstraff å eie en Bibel, fortelle sine barn om Jesus, si ordet "Gud" eller å ha kontakt med utenlandske kristne. Tre generasjoner kan risikere å leve resten av sitt liv i en fangeleir dersom ett familiemedlem er mistenkt for å ha begått en slik forbrytelse.

Hva er verst?

All forfølgelse er selvsagt ille, og vi vil ikke sette det ene opp mot det andre. Men vi opplever at det er nødvendig å fortelle om den daglige forfølgelsen slik at medier og folk ikke skal tro at forfølgelse kun skjer når det finner sted dramatiske voldelige hendelser.

Hva er World Watch List?

World Watch List – også kalt Forfølgelseslisten – er Åpne Dørers kartlegging av omfanget av kristenforfølgelsen i verden. Åpne Dører har foretatt systematisk kartlegging av forfølgelse av kristne siden 1970, men WWL ble første gang offentliggjort i 1993 og er siden publisert i en årlig oppdatert utgave. I januar hvert år publiseres *World Watch List* over hele verden. Den anses som den mest grundige og troverdige oversikten over forfølgelse av kristne. Hele rapporten med metodikk, diverse statistikker, artikler om trender og forfølgelsens drivkrefter osv. presenteres på Åpne Dørers nettside.

World Watch List har i de senere år fått betydelig oppmerksomhet i mediene, og blir i økende grad anerkjent som en troverdig og pålitelig oversikt. Men formålet med WWL er ikke bare å skape oppmerksomhet eller kjennskap til de mange mil-

lioner av forfulgte kristne. Først og fremst skal listen være et redskap som hjelper og utfordrer resten av kirken og verden til handling for å hjelpe, støtte og be for de forfulgte kristne.

Definisjon på forfølgelse

I WWL defineres forfølgelse som "enhver fiendtlighet opplevd fra omverdenen, som resultat av ens identifisering med Kristus. Dette inkluderer fiendtlige holdninger, ord og handlinger begått mot kristne".

Rangering av landene

WWL er satt sammen på grunnlag av et spesialdesignet spørreskjema med 50 spørsmål, som dekker forskjellige aspekter omkring religionsfrihet. Gjennom et spesielt system tildeles poeng, avhengig av hvordan hvert enkelt spørsmål besvares. Hvert lands totale poengsum avgjør dets plassering på listen.

Spørsmålene skjelner mellom:

- Den juridiske, offisielle status kristne har.
Eksempel: Gir et lands grunnlov og/eller lovverk religionsfrihet? Er det ifølge loven tillatt for enkeltpersoner å konvertere til kristendommen?
- De faktiske forhold for den enkelte kristne.
Blir kristne drept for deres tro? Blir kristne sendt i fengsel, arbeidsleirer eller innlagt på psykiatrisk sykehus?
- Hvilken rolle har kirken i samfunnet.
Har kristne frihet til å trykke og distribuere kristen litteratur? Blir kristne publikasjoner sensurert/forbudt i det gjeldende landet?
- Faktorer som kan hemme eller hindre religionsfriheten i et land.
Blir kristne møtesteder og/eller kristnes hjem angrepet på grunn av anti-kristne motiver?

Hvordan blir World Watch List til?

Åpne Dørers journalistiske nyhetstjeneste World Watch Monitor formidler nyheter og informasjon om forfølgelse fra hele verden. For det første gir den et innblikk i at forfølgelsen av kristne er et globalt fenomen. For det andre forteller den at forfølgelsen har mange former. For det tredje tydeliggjør den at det kan være mange ulike aktører bak forfølgelsen.

De som rapporterer gjennom World Watch Monitor, får informasjon fra en mengde medarbeidere på grasrotplan. Det kan være andre nyhetstjenester, pastorer og andre kristne medarbeidere osv. Alle rapporter om forfølgelse blir grundig sjekket og verifisert før de offentliggjøres.

World Watch Research Team er et ekspertteam som samler og systematiserer informasjon om forfølgelse av kristne fra World Watch Monitor, andre nyhetstjenester, NGO-er, trosfrihetsorganisasjoner osv. World Watch Research Team har i samarbeid med ekstern ekspertise utarbeidet en tjenlig og faglig metodologi som gir et så nøyaktig bilde av forfølgelsen som mulig i de enkelte land på *World Watch List*. International Institute for Religious Freedom gjennomfører ekstern revisjon av rapporten.

Hva forteller World Watch List?

Hvilke land er på listen

Av de 10 øverste landene på WWL 2018, altså der forfølgelsen karakteriseres som ekstrem, er det 8 land som er islamske stater. Det er Afghanistan, Somalia, Sudan, Pakistan, Libya, Irak, Jemen og Iran. Øverst på listen er Nord-Korea, slik det har vært i sytten år. Eritrea er nummer 6. 35 av de 50 landene på listen er enten islamske stater eller har en stor muslimsk majoritet. To land, India og Nepal, preges av en voksende radikal hindunasjona-

listisk bevegelse. Tre land karakteriseres av en tilsvarende radikal buddhistisk nasjonalisme. Begge disse bevegelsene kan til dels være svært voldelige, noe som særlig vises på statistikken fra India om voldelige angrep på kristne.

Fem land er sentralasiatiske stater som tidligere var en del av Sovjetunionen. De karakteriseres av diktatoriske regimer og en stor muslimsk majoritet. Nye kristne med muslimsk bakgrunn forfølges ofte av både familie, det muslimske samfunnet og av staten.

14 av landene ligger i Afrika. Det sørligste av disse landene er Kenya, det østligste Somalia, og det vestligste Mauritania. Alle land i Nord-Afrika, med unntak av Marokko er med på listen over de femti landene der kristne forfølges mest. Somalia (3), Eritrea (6) og Libya (7) er blant topp-10-landene. Imidlertid er det i Nigeria og Den Sentralafrikanske Republikk kristne opplever flest drap og mest vold. I alle afrikanske land er islam hoveddrivkraften bak forfølgelse.

To land i Mellom- og Sør-Amerika, Mexico og Colombia, er med på listen, som nummer 39 og 49. De øvrige 34 landene er i Asia, inkludert Sentral-Asia, Den arabiske halvøy og Tyrkia. I noen land er religiøs nasjonalisme hoveddrivkraften bak forfølgelsen, i andre land er det diktatorisk paranoia. Islam er den tredje drivkraften, og dominerende i et betydelig antall land helt fra Tyrkia og Saudi Arabia i vest til Indonesia i øst.

Hva er drivkreftene bak forfølgelsen av kristne?

World Watch List 2018 viser at den kristne kirke er uønsket mange steder i verden. To sterke bevegelse truer kristnes religionsfrihet særlig sterkt: Den globale islamistiske bevegelsen og den religiøse nasjonalismen i Asia. Radikale islamistbevegelser

kjemper for innføring av sharia. Det betyr at kirken trues med utryddelse eller til å gå under jorden. Religiøs nasjonalisme i Asia får stadig mer innflytelse på både det nasjonale politiske og det lokale nivå. Hinduisme og buddhisme har ord på seg i Vesten for å være tolerante, men kristne og andre minoriteter opplever dem ofte tvert om.

I noen tilfeller er det én tydelig drivkraft bak forfølgelse av kristne, i andre tilfeller er det mer sammensatt. Når det er flere drivkrefter, er ofte den ene primær og den andre sekundær, og i ett og samme land kan en finne ulike drivkrefter på forskjellige steder. Det kan være sentrale myndigheter som står bak forfølgelsen, men det kan også være lokalsamfunn, klan og stamme, lokale, nasjonale og overnasjonale religiøse grupper eller familie og slekt.

Islamsk ekstremisme. Det store flertall av land på WWL 2018 er islamske stater eller land med stor muslimsk majoritet. Av de ti på toppen av listen, er altså åtte i denne kategorien. Radikale islamske grupper står også bak mye av forfølgelsen i andre land.

En voksende islamistbevegelse er en trussel mot både kristne og andre. Islamismen har en klar politisk agenda om å bringe nasjoner under radikal muslimsk dominans og innføre sharia. Dermed er den ikke bare en trussel mot religionsfriheten, men også mot nasjonene der den er virksom. Økt konfliktnivå mellom sunni- og shiamuslimer utgjør en trussel mot kristnes trosfrihet ved at disse gruppene kjemper om å vinne territorier. Kristnes områder er et lett bytte.

Kristne opplever økende forfølgelse i land med muslimsk majoritet i Øst-, Vest- og Nord-Afrika. Det merkes i relasjoner til naboer, kollegaer og slektninger. I tillegg kommer press fra militante islamistgrup-

per som truer liv og sikkerhet. Et eksempel er Egypt der IS i rapporteringsperioden har gjort det klart gjennom erklæringer og handlinger at deres mål er å fjerne alle kristne ved bruk av vold.

Et annet eksempel er spredningen av islamistbevegelser i landene sør for Sahara. Den politiske liberaliseringen i Vest-Afrika på 1990-tallet førte til at de arabiske landene, med Saudi-Arabia i spissen, øste store pengesummer inn i islamske organisasjoner og NGO-er. Disse investerer i islamskoler og moskeer i den hensikt å spre radikal islam og wahhabistisk ideologi. Effekten er synlig på WWL: Et relativt høyt antall land i Afrika sør for Sahara klatrer på forfølgelseslisten og andre er nær ved å komme med.

Religiøs nasjonalisme. Dette dreier seg først og fremst om hinduistisk og buddhistisk nasjonalisme, og denne drivkraften er blitt sterkere de senere årene.

Den religiøse nasjonalismen i Asia er som en tsunami som tiltar i styrke jo nærmere den kommer stranden. Den feier inn over kontinentet – inntar den politiske arena, får makt og endrer verdssystemer, lovgivning og samfunnsstrukturer i nasjoner. Slik vinner de radikale nasjonalistiske bevegelser kraft og legitimitet.

I 2014 var India nummer 28 på WWL med 55 poeng, men i 2018 er landet nummer 11 med 81 poeng. I rapportperioden var det rekord i antall registrerte hendelse av forfølgelse, med over 600 hendelser. Men de fleste sakene rapporteres ikke, og det reelle tallet er langt høyere. Økningen i forfølgelse er knyttet til den voksende hindutvabevegelsen, som har mål om å "hinduisere" India. Kristne møtes med sosial ekskludering, fordrivelse fra landsbyer, fengslinger, trusler, overgrep, kidnappinger, vold og noen ganger drap.

I Nepal ser vi en lignende tendens. Landet som ikke var på listen i 2017, er

nummer 25 i år. Både myndigheter og lokalsamfunn er mer aktive i forfølgelsen av kristne. Som i India var det også i Nepal en sterk økning av vold mot kristne.

Religiøs nasjonalisme begrenses ikke til India og Nepal. Den samme trenden viser seg i buddhistiske land. Men forfølgelsen i Sri Lanka, Bhutan og Myanmar har delvis andre uttrykk. Kristne barn tvinges til å gå på buddhistiske skoler. De opplæres i buddhisme og må delta i religiøse ritualer. Hensikten er å gjøre dem til buddhister slik at de forlater familiens kristne tro. Lovreguleringer er også med på å hindre kristen trosutøvelse.

Klan- og stammemotstand. I mange land har klan og stamme en større betydning enn sentrale myndigheter. Det er tilfelle i for eksempel Afghanistan og Somalia. Når en stamme har en tradisjonell religion, kan en oppleve det som en trussel mot samfunnet når noen bryter med kulturen og religionen og blir kristne. For familien og slekten dreier det seg ofte om skam og ære. Derfor blir ofte familiene til nye kristne de verste forfølgerne, med æresdrap som en mulig konsekvens. Er det en hel familie som forlater samfunnets tradisjonelle tro og blir kristne, kan hele familien bli forfulgt.

Kirkelig proteksjonisme. Nasjonale majoritetskirker (som ortodokse kirker som er sterkt knyttet til nasjonen) ønsker å beholde sitt nasjonale hegemoni og karakteriserer andre grupper (ofte evangeliske kristne) som sekter. Mange midler tas i bruk for å hindre disse gruppenes tilstedeværelse og vekst. Det er ikke uvanlig at nasjonale majoritetskirker samarbeider med eller støttes av myndighetene i diskrimineringen og forfølgelsen av andre kristne. Et eksempel er Russland som har vedtatt lover som truer trosfriheten.

Kommunistisk undertrykkelse. I de gjenværende kommunistiske landene

(Nord-Korea, Kina, Vietnam, Laos og Cuba) varierer graden av forfølgelsen, fra den totale forfølgelsen i Nord-Korea til moderat forfølgelse. Tendensen er like fullt at ortodoks kommunistisk ideologi, på tross av en mer liberal markedsøkonomi, er på vei tilbake. Selv om kommunistisk ideologi ser på all religion som "opium for folket", samarbeider myndighetene ikke sjelden med de tradisjonelle religionene i forfølgelsen av kristne. Antall kristne i Kina er i dag omtrent på nivå med antall medlemmer i kommunistpartiet. Det betyr at kirkene overvåkes enda mer. Myndighetene vil ha full kontroll, og husmenighetsbevegelsen som teller flere titalls medlemmer, presses til å la seg registrere i den offisielle kirken. I Vietnam er det særlig Hmong-folket som etnisk minoritet som opplever forfølgelse. I disse områdene er den kristne veksten sterkest, men de som forlater den tradisjonelle troen og blir kristne, kan også oppleve forfølgelse fra stammen, landsbyen og egen familie. I Laos er det en kombinasjon av kommunistisk og buddhistisk drivkraft. I land i Sentral-Asia, der den etniske majoriteten er muslimsk, bruker myndighetene fortsatt metoder fra kommunisttiden i overvåking, kontroll og innskrenkning av trosfriheten. Kristne med bakgrunn i majoritetsbefolkningen opplever ofte en dobbel form for forfølgelse, både fra den muslimske befolkningen og fra myndighetene.

Diktatorisk paranoia. Land som utmerker seg her, er Nord-Korea, Eritrea, flere land i Sentral-Asia, Maldivene, Brunei, og Sudan. Myndighetene har noen ganger en klar religiøs eller politisk agenda. Det som karakteriserer denne drivkraften, er behovet for å holde på makten og kontrollere, undertrykke eller fjerne alt som utfordrer den. Kristne og de kristne budskapet blir sett på som en trussel.

Sekulær intoleranse. Denne drivkraften kommer fra myndighetene og radikale sekulære medier og institusjoner. Den kan primært være ment å hindre radikale religiøse grupper, men kan i sin konsekvens også ramme religionsutøvelse i videre forstand. Utdanningsinstitusjoner, for eksempel i fattige land, som mottar støtte fra sekulære institusjoner, opplever i økende grad at de presses til å undervise med basis i en sekulær tenkning fremfor en kristen.

Organisert korrupsjon og kriminalitet. I Latin-Amerika er organisert kriminalitet i form av narkotikaproduksjon og smugling en stor utfordring. Geriljagrupper har i en del tilfeller hovedinntektskilden sin fra dette. Når kirken og den enkelte forkynner om rett og rettferdighet og mot vold og kriminalitet, oppfattes det som en trussel mot korrupsjon og kriminalitet. Mange pastorer og deres familier blir truet, kidnappet og drept i land som Colombia og Mexico.

Jihad og konflikt innad i islam. IS har mistet mye makt i Midtøsten, men søker innflytelse andre steder i Asia i noen av landene som har de største muslimske befolkningene i verden. Hvis ikke myndigheter og det sivile samfunnet finner systematiske måter å hindre terrorisme på, er muligheten stor for at IS vil få fotfeste. Grunnlaget for terrorisme er allerede lagt gjennom propaganda på internett og sosiale medier, og det sprer seg raskt.

Hendelsene i byen Marawi på Mindanao i Filippinene ga et alvorlig varsel. De regionale myndighetene var advart om at det kunne skje, men det sjokkerte likevel at islamister med tilknytning til IS kunne ta kontrollen over en by med 200 000 innbyggere. Kampen om Marawi varte i 150 dager. De første angrepene ble rettet mot en kirke og en kristen skole. De som ble identifisert som kristne, ble drept eller

bortført. ”Hvor vil islamistene slå til neste gang?” er et påtrengende spørsmål.

Vi har sett en økning i islamistisk vold i nesten alle asiatiske land: Målrettede bombeangrep mot kristne mål i Bangladesh og Indonesia, og Jakartas kristne guvernør måtte trekke seg da han ble truet på grunn av blasfemianklager. I Myanmar finnes den radikale ”Arakan Rohingya-hæren”. Observatører mener at Marawi-hendelsen og Rohingya-spørsmålet vil fungere som et kall til jihadister i hele verden om å rette fokus mot Asia om de mister makt i Midtøsten.

I Bangladesh har det vært en gradvis økning i vold, og islamsk fundamentalisme er på fremmarsj. Religiøse minoriteter som kristne og hinduer angripes. Liberale stemmer i samfunnet og utlendinger er også terrormål. South Asian Terrorism Portal skriver i sin 2017-rapport om landet at ”det er en trussel om økt radikalisering. Et betydelig antall unge tiltrekkes av den globale jihadistbevegelsen.” Den økende tilslutningen til radikal islam kan sees på som en reaksjon mot den sekulære grunnloven og politikken i landet.

Til tross for IS-sympati og generell radikaliserings i Bangladesh, har myndighetene benektet tilstedeværelsen av radikale grupper som IS og al-Qaida. Regjeringen kritiseres for å slå ned på politisk opposisjon, kneble sosiale medier og arrestere kritikere.

Saudi-Arabias økende innflytelse i Maldivene, Indonesia og andre asiatiske land er svært bekymringsfull. Den innebærer en aggressiv økonomisk påvirkning gjennom et utall av gigantiske investeringsprosjekter. Samtidig med de ”nøytrale” investeringene følger bygging av moskeer og islamskoler som utbrer wahhabisme. I sin tur skaper dette et intolerant samfunn der religionsfriheten defineres innenfor de strengeste islamske rammer.

Konflikten mellom sunni og shia

Et avgjørende aspekt ved mange voldelig hendelser i verden er splittelsen mellom sunni- og shiamuslimer, men dette blir ofte undervurdert. Den deler det globale muslimske samfunnet og synliggjøres gjennom terroristgrupper. Al-Qaida og IS, al-Nusra i Syria, al-Shabaab på Afrikas horn og Boko Haram i Vest-Afrika med flere fremmer en radikal versjon av sunni-islam som inkluderer retoriske angrep på shia-islam. Hizbollah i Libanon er den mest kjente shia-islamske terrorgruppen. Hou-tiene i Jemen er også shiamuslimer, men de er definert som terrorister av Saudi-Arabia, UAE og Australia.

En følge av denne konflikten er at kristne blir mål for islamske terrorgrupper som tar kontroll over kristnes områder slik det har skjedd i Irak. I kampen mellom sunni- og shiamuslimer om makt, innflytelse og territorium, er kristne byer og områder enkle mål.

Islamsk ekspansjon

Islamsk ekspansjon i Afrika bør sees i lys av Abuja-erklæringen. Erklæringen ble til i Nigeria i 1989 under et møte arrangert av Organization of Islamic Conference (IOC). Målet var å forene muslimer og gjøre Afrika til en islamsk verdensdel gjennom å sikre at muslimer blir valgt til alle politiske posisjoner, og å erstatte alle former for juridiske systemer med sharia-lover. Utviklingen, særlig sør for Sahara, viser at den islamske bevegelsen har kommet langt på vei i dette. Ifølge Det Østafrikanske Senteret for Lov og Rettferdighet er et av nøkkelpunktene i erklæringen å "utrydde alle former og uttrykk for ikke-muslimske religioner i medlemslandene, som kristendom, ahmadiyya og stammereligioner."

Etnisk rensing basert på religionstilhørighet

Etnisk rensing basert på religiøs tilhørighet finner sted i flere land sør for Sahara. Det beskriver en dynamikk skapt av politisk islam mot kristne i områder muslimer anser som sine territorier. Typiske eksempler er det som skjer i den nordøstlige delen av Kenya, Nigeria, Somalia og Sudan. I noen tilfeller tenderer det til folkemord.

Religionsfrihetens kår i Afrika er bekymringsfulle. Land med kristen majoritet kjenner trykket fra politisk islam. Noen ganger er presset sterkest lokalt, andre ganger oppleves det i store regioner. Det strategiske presset fra den islamske bevegelsen er tofoldig: Områder med muslimsk majoritet innen et land prøver å innføre islamsk lovgivning (sharia), for eksempel ved å etablere egne islamske domstoler. På samme tid prøver de på ulike måter å ekspandere inn i områder der kristne er i flertall. Denne ekspansjonen er ofte voldelig, og myndighetene er som regel ute av stand til å skape stabile stater som kan gi beskyttelse til innbyggerne. Det fører lett til at myndighetene står på sidelinjen eller til og med bidrar til volden ved at de gir etter for forfølgelsen for å «bevare freden». Når det skjer, overgir de den kristne befolkningen til etnisk rensing.

På hvilke måter blir kristne forfulgt?

Vi har i innledningen kort beskrevet de to hovedkategoriene av forfølgelse: Press og vold. Press har vi delt inn i fire kategorier.

Press

Når det gjelder press generelt, skårer både Nord-Korea og Afghanistan maksimalt. På de neste plassene kommer Somalia,

Sudan, Pakistan og Eritrea. I alle disse landene karakteriserer en forfølgelsespresset som ekstremt.

I kategori én, det private livet, finner vi de stort sett de samme landene blant de øverste: Nord-Korea, Afghanistan, Jemen, Somalia og Eritrea. I kategori to som dreier seg om muligheten til å leve som kristen i en familie eller å leve et kristent familieliv, finner vi de samme fire landene øverst, og deretter Libya.

I kategori tre, lokalsamfunnet, er igjen Nord-Korea, Afghanistan, Jemen, Somalia på topp. Deretter følger Eritrea, Irak og Iran. Kategori fem, det nasjonale nivået, er de åtte øverste landene Nord-Korea, Afghanistan, Jemen, Somalia, Eritrea, Irak og Maldivene.

Når det gjelder press mot kirken (kategori fem), er følgende land verst: Nord-Korea, Afghanistan, Jemen, Maldivene, Somalia, Saudi-Arabia, Sudan og Libya. I Maldivene og Saudi-Arabia er det ikke tillatt med noen nasjonal kristen kirke. Landenes innbyggere er per definisjon muslimer. Frafall og konvertering til annen tro straffes på strengeste måte. Derimot kan det eksistere små kristne fellesskap bestående av for eksempel ambassadefolk og fremmedarbeidere.

Vold

I den sjette kategorien, vold, blir bildet et annet. Her er det gjerne ikke myndighetene som er de verste forfølgerne, men radikale grupper. Pakistan, Nigeria, Den Sentralafrikanske Republikk, India, Egypt og

Colombia er på topp på WWL. Nord-Korea er "bare" nummer sju av den grunn at det er umulig å ha oversikt over volden mot kristne. Volden skjer også i andre former, som internering i fangeleirer på livstid.

WWL 2018 regner at noe over 3000 ble drept på grunn av sin tro på Jesus i rapporteringsperioden. Her er altså ikke medregnet kristne som dør i krig eller andre voldshandlinger. Det store flertallet drap skjedde i Nigeria (over 2000) og Den Sentralafrikanske Republikk (ca. 500).

Av i alt omtrent 700 kirker som ble angrepet og ødelagt, fant de fleste hendelsene sted i Pakistan og Den Sentralafrikanske Republikk. Når det gjelder kristne som ble arrestert på grunn av sin tro på Jesus og fengslet – ofte uten rettsak og dom, er India og Eritrea på topp.

WWL 2018 kan verifisere nesten 1300 bortføringer av kristne, for det meste unge kvinner og jenter. Nesten halvparten av bortføringene skjedde i Pakistan, og deretter følger Den Sentralafrikanske Republikk. Flest voldtekter, tvangskonverteringer og tvangsekteskap skjedde i Pakistan, Nigeria og Den Sentralafrikanske Republikk.

Av andre typer fysiske og mentale overgrep registrerte en 33 000, og her er India det verste landet. Når det gjelder ødeleggelse av eiendommer og forretninger eid av kristne, skjedde det flest i Irak, Nigeria og Den Sentralafrikanske Republikk.

Noter

1. Se <https://www.opendoorsusa.org/wp-content/uploads/2017/05/WWL2018-Booklet-11518.pdf>, <https://www.opendoors.no/forfoelgelse> og <https://www.open-doors.se/forfoljda-kristna/wwl>.